

N:o 1.

Ank. till Riksd. Kansli d. 25 Febr. 1869, kl 2 c. m

Första Kammarens Tillfälliga Utskotts (N:o 2) Utlåtande N:o 1, med anledning af väckt motion, angående underdånig framställning till Kongl. Maj:t, om meddelande af föreskrifter rörande försigtighetsmått vid svedjande m. m.

Uti en till Utskottet remitterad motion N:o 13. har Herr *Adlersparre, Rudolf*, anført. hurusom anledningen till de skogseldar, som under de sednare åren förstört tusentals tunnland skog, bestode i de flesta fall uti bristande varsamhet vid bränning af svedjeland, men äfven borde tillskrifvas brister i lagstiftningen beträffande de försigtighetsmått, som vid bränning af svedjeland aldrig borde få åsidosättas, samt att vid granskning af allmänna lagens stadgande i 15 Kap. Byggningsbalken om de försigtighetsmått, som till förekommande af skogseld borde iakttagas, icke torde kunna förnekas, att dessa stadganden erbjuda alltför ringa trygghet i dessa hänseenden för de fall, då skada icke sker, om ock Strafflagens bestämmelser, beträffande den, som ouppsåtligen, genom oförsigtighet, vårdslöshet eller försummelse vore "vållande" till sådan eldsvåda, kunde anses vara för det ändamål, som med ansvarsbestämmelse kan ernås, fullt tillräckliga, och att följaktligen skärpta föreskrifter om de försigtighetsmått, som böra iakttagas vid antändning af eld ute å mark, vare sig för bränning af svedjeland eller annan mark, skulle verksamt bidraga att förekomma skogseldar, äfvensom att mera fullständiga stadganden rörande åtgärder för skogseldars släckning, än nu gällande, skulle bereda utväg att hämma en uppkommen skogselds spridande, allt i förening med tidsenliga straffpåföljder

vid uraktlåtenhet af gifna föreskrifter äfven i de fall, då skada ej sker, i hvilket afseende motionären, med hänsyn till hvad för städerna finnes föreskrifvet mot oförsigtigt handhafvande af eld, ansett, att, utom de försigtighetsmått, som i 15 Kap. Byggningsbalken finnas föreskrifna angående skyldighet att afrödja skogen näst omkring, gräfva upp jorden samt hafva vatten och redskap till hands, den, som vill svedjeland bränna, borde vara förbunden, att innan antändning sker, för någon myndighet visa, det han vidtagit föreskrifna försigtighetsmått; hvarjemte motionären, under förmenande, att de i åberopade lagrum förekommande orden starkt väder eller stor torka och hetta, hvilka utmärka de tillfällen, då svedjeland ej får antändas, skulle lemna rum för tvetydighet, och då större svårighet förefunnes, att sedan eldfara timat, pröfva förhållandet i detta fall, ansett det vara nödigt att åt vederbörande myndighet jemväl öfverlemna bedömande, huruvida väderleken borde utgöra hinder vid antändningen, likasom motionären såsom en ofullständighet anmärkt, att lagen icke antager skyldighet för svedjaren, att besörja eldens utsläckning, der starkt väder under bränningen uppkommer och sådant bevisligen låter sig göra och derfore ansett stadgande nödigt derom, att svedjande måtte vaktas, intilldess någon myndighet genom noggrann undersökning funnit elden vara alldeles utsläckt; i följd hvaraf motionären föreslagit, att Riksdagen må besluta, att i skrifvelse till Kongl. Maj:t göra underdånig framställning derom, att Kongl. Maj:t ville låta utarbета och till allmän efterlefnad påbjuda en stadga, innehållande fullständigare föreskrifter om försigtighetsmått iakttagande vid svedjande och högre straffbestämmelser mot deras öfverträdande, äfven då skada ej sker, än den allmänna lagen i 15 Kap. Byggningsbalken upptager, och genom hvilken stadga kommunalstyrelsen på landet borde bemyndigas att utöfva tillsyn öfver nämnde föreskrifters behöriga efterlefnad.

Under en tid, då en ordnad skogshushållning, till fredande af en bland fäderneslandets dyrbaraste egendom, utgör en allvarlig önskan hos hvarje sann fosterlandsvän, och då ostridigt är att genom de årligen återkommande skogseldarne, en betydlig del af denna egendom medtages och förstöres, synes i sanning behovet vara för handen, att åtminstone i den syftning, som med motionen afses, åtgärder vidtagas till förekommande af de svåra härjningar, som dessa skogseldar föranleda. Orsakerna till dessa äro likväl att finna icke allenast, på sätt i motionen anföres, dels uti bristande tillsyn deröfver, att gifna föreskrifter vid brännande af svedjeland blifva behörigen iakttagna, dels ock uti det ringa ansvar, som för uraktlåtenhet af dessa föreskrifter för närvarande finnes stadgadt, utan jemväl deruti att dessa stadganden hufvudsakligen afse brännande af svedjeland, ehuru på sednare tider för verkställande af odling, medelst flåhackning och bränning å myrar och mossar, eld upptändes ute å mark, utan att sådana försigtighetsmått finnas i lag föreskrifna, som för bränning af svedjeland,

oaktadt erfarenheten visat, att eld vid sådana tillfällen uppkommit, hvarigenom stora skogstrakter blifvit dels uppbrända och dels mer eller mindre skadade.

Vid besinnande häraf och med afseende å den fara, för hvilken angränsande skogar jemväl vid sådan bränning äro utsatta, torde nödvändigheten bjuda, att äfven i detta fall försigtighetsmått blifva stadgade till förekommande af dylika förluster, likasom uppenbart synes, att det ansvar, som i 15 Kap. 3 och 4 §§ Byggningsbalken för der uppräknade fall finnes utsatt, då skada ej sker, icke kan vara tillfyllestgörande för afhållande från lagbudens åsidosättande, helst felaktigheten hos gerningsmannen icke förringas genom den tillfällighet, att bränningen utan menliga följder möjligen går för sig. Utskottet har derföre trott, att dessa olägenheter skulle kunna afhjelpas derigenom, att någon uppdrogs att utöfva kontroll i detta afseende, vare sig kronobetjeningen, någon af kommunalstyrelsen eller af dem utsedd trovärdig person, åt hvilken öfverlemnades att undersöka, huruvida nödiga försigtighetsmått blifvit iakttagna, äfvensom att öfverträdelse af dessa föreskrifter belades med ansvar som när mare öfverensstämde med de straffbestämmelser, som nu mera i Strafflagen för åverkan å annans skog äro utsatta, och hvaraf man kunde hoppas, att anledningen till dessa skogseldar skulle småningom upphöra, i samma mån man tvingas att egna mera uppmärksamhet på vården om skogarne, än hittills varit förhållandet, hvaremot Utskottet anser det af motionären anmärkta uttryck i åberopade lagrum "starkt väder, stor torka och hetta" utmärka hvad lagstiftaren dermed åsyftat, så att någon ovisshet om betydelsen deraf icke kan uppstå, och att förbud för vederbörande att lemna elden, förr än den blifvit släckt, medför större säkerhet, än föreskriften om ytterligare besigtning efter bränningen, för erhållande af visshet i detta fall, på sätt i motionen föreslagits, utom det att sådant skulle föranleda till ökade kostnader.

Med tillämpning af dessa åsigter på de fall, som utgöra föremål för stadgandena i 15 Kap. Byggningsbalken och med antagande af hittills gällande grundsats, att iakttagande af föreskrifna försigtighetsmått uti ifrågavarande hänseende icke frikallar från ansvar, derest skada det oaktadt sker, har Utskottet föreställt sig, att hvad i 2 § 1 mom. i åberopade balk förekommer skall kunna helt och hållet uteslutas, då sednare mom. i samma §. enligt 5 Kap. 12 § Strafflagen, nu mera upphört att gälla, äfvensom att då uti 15 § i Kongl. Förordningen om Strafflagens införande och hvad i afseende derå iakttagas skall, den 16 Februari 1864, förklaras, att stadgande i äldre lag eller författning om skadestånds förvandling till kroppsstraff ej skall vidare tillämpas, så väl 3:dje som följande moment i 3 § berörda Kap. blifvit upphäfd samt vidare att hvad i 1 och 2 mom. i samma § förekommer synes kunna sammanföras, då ansvarsföljden för der förekommande öfverträdelse bestämmes efter grunderna i 5 Kap. Strafflagen, och slutligen att 4 § i samma Kap. bibe-

hålles utan annan förändring, än att straffbestämmelserna för der förekommande fall höjas samt att 5:te och 6:te mom. sammanföras under samma moment. Deremot skulle 5 och 6 §§ i detta Kap. kvarstå oförändrade.

Utskottet får derföre vördsamt tillstyrka:

“att Riksdagen ville i underdånig skrifvelse anhålla, det Kongl. Maj:t täcktes gifva följande förändrade lydelse åt 15 Kap. 1, 2, 3 och 4 §§ Byggningsbalken.

1 §. Vill man svedjeland bränna, afrödje då skogen näst omkring, gräfve upp jorden och hafve vatten derhos med sådan redskap, som tjenar till eldens släckning samt göre derom anmälan hos kronobetjent i orten eller ledamot i kommunalstyrelse, som har, att, så fort ske kan, utsätta och sednast inom åtta dagar sjelf eller genom annan trovärdig person tillse, att dessa försigtighetsmått äro vidtagna; tillsäge ock, innan bränningen företages, grannar, att vid handen vara och till hjälp komma, der så omtränger. Ej må svedja antändas under blåst eller stark torka och hetta, ändå att så förfares, som nu sagdt är.

Enahanda stadganden gälle äfven, innan bränning må företagas efter flåhackning eller på annat sätt verkställd odling af mosse eller myr.

2 §. Underlåter man något af hvad i föregående § finnes stadgadt eller antänder man svedja eller företager torf- eller jordbränning under blåst eller stark torka och hetta eller går man derifrån, innan elden alldeles utsläckt är, böte från och med tjugu till och med tvåhundra daler. ändå att ingen skada sker.

3 §. Tänder någon upp eld ute å marken af annan orsak eller tillfälle, eller gör det vägfärande, eller tänder man upp, då starkt väder är eller långsam torka, eller der skog och annat kan tändas, och släcker ej elden väl ut, böte från och med tjugu till och med tvåhundra daler. ändå att skada ej sker.

4 §. Då skogseld uppkommer, skola grannar och socknemän skynda sig dit att släcka, eller böte från och med två till och med tio daler. Tager faran till, kungöra det nästa kronobetjente och låte han straxt budkaffe gå byar emellan. Hvar som den nedlägger, böte från och med tio till och med tjugu daler. Af hvart matlag skall

en man komma till elden, så ock hvar ryttare, soldat och båtsman med yxa eller bila, spade och vattenkäril. Blifver någon alldeles borta, utan laga förfall, eller kommer någon för sent eller träder från sitt arbete och ställe, förr än hemlof gifves, böte från och med tre till och med tio daler. Nu är elden så dämpad, att ej alle der nödige äro förordne då kronobetjente vissa män, som hålla der vakt, hvar efter annan, till dess ingen fara är.

Stockholm den 25 Februari 1869.

På Utskottets vägnar:

E. V. Almquist
